

Projekt Bärön: Rapport från norra utposten!

Projektet Bärön rullar vidare enligt planerna. Bryggan är på plats, difforslad och fast förankrad enligt konstens alla regler av Sune. Nu får vi snart se om den stått emot hösten alla stormar. Vintern har ju varit mild så någon isbrytning har den inte varit utsatt för.

I april hade vi arrangerat ett besök från Länsstyrelsens lantbruksenhet där bl.a Lise Wichman-Hansen deltog och Roger Gran från Skogsstyrelsen, för en rådgivning av bevarande av odlingslandskapets biologiska mångfald och kulturvärden.

Detta besök resulterade i att Roger Gran och skogsstyrelsen under våren-hösten 2007 utförde omfattande biotoprestaureringar.

Restaureringen har framförallt inriktat sig på hassel- och lövbestånden kring Bärötorpet. I stället för att avverka och förnygra riktigt gamla hasselbuketter har i stället ytan hassellund utökats betydligt genom förbättring av omgivande, yngre hasselskog. Åtgärderna har också haft sin utgångspunkt i att en utökning av lövskogsarealen är av stor betydelse för många olika arter. Åtgärderna har i första hand inneburit avveckling av uppväxande och konkurrerande gran samt skapande av död lövved genom ringbarkning. Minskad beskuggning av hasseln har bl.a det positiva med sig att nötproduktionen ökar. Fåglar som nötkråka och nötväcka är i regel inte sena att utnyttja denna födoresurs.

Norrut från torpet har även en hel del stora björkar fällt och röjning av gran och mindre lövträd utförts. Detta har skapat lite sjöutsikt, och man får nu en föranning om hur det kan ha sett ut en gång i tiden, när det fanns ängar och små tegar nedanför torpet. Dessutom hade vi i augusti besök av Robert Lindgren som är konsult åt Länsstyrelsen i rådgivning av vård och underhåll för byggnader och ekonomibyggnader. Med på detta besök fanns även Sara Bodin från Länsstyrelsen. Vi har fått en mycket detaljerad rapport med prioriteringar och föreslagna åtgärder för byggnaderna på Bärön.

Inför 2008 kommer vi nu att söka projektpengar från Leaderprojektet, Utvecklingsstrategi för växtlust Värmland. En "Plan för en levande landsbygd, förnygrad befolkning och goda förutsättningar för företagande i Arvika, Eda, Hagfors, Sunne, Säffle och Torsby kommuner". Vi kommer även att söka pengar från Alfastiftelsen för återskapande av badviken samt vandringsleder.

Hör gärna av er om ni är sugna på att komma ut till Bärön, denna ö som är en av Värmlandsskärgårdens verkliga naturpärlor.

Inga-Lena och Leif Djärv

Året som var – på Lurö

Den händelse år 2007 som medför de största funderingarna inför framtiden är Säffle kommuns övertagande av gården Stenstaka från naturvårdsverket. Ännu har inget avtal med oss undertecknats men förhandlingar pågår. Kommunens utgångsförslag var en kostnad för arrendet plus elkostnader på totalt 200 000 kr per år. Tillgång till Drängstuga eller kockbo ska finnas för Luröföreningen så länge medlemmarna är aktiva, det finns med i arrende förslaget.

EU- projektet med restaurang bygget där hygienanläggning plus två stugor ingår fortsätter. Toabygget med fyra mulltoaletter och tre duschar fortskrider, det genomförs av Thörner bygg och ska vara färdigt under våren. Pengarna i projektet är slut så om några stugor skulle byggas fick uppförandet göras av oss själva. En av stugorna är uppsatt och bör vara klar till jubileumshelgen. Den andra får vi bygga till hösten. Leif Djärv trodde att han skulle komma till Lurö en vacker höstvecka och spela blues, tack för hjälpen med timringen av huset!

Under sommaren hade vi fyra higlandkor med kalvar från Västby och Örtendals på Vithall och en fortsättning följer denna sommar med ett större antal. De gjorde ett gott arbete och vi hoppas att kunna hjälpa dem genom ett projekt med trädborttagning under hösten. På Stenstaka har sjutton ullhuvuden betat tillsammans med åtta jerseykor och tretton höns som senare åts upp av mink och duvhök, två tuppar och en höna återstår av flocc

Orkanen Per tog under sin framfart under början av januari 2007 ner 140 träd på Stenstakas mark något som vi under arbetshelgen i våras började att ta reda på. Under vintern har vi fällt och kört ut resten och det sista riset brändes under påskhelgen. Nu återstår kapning, klyvning till ved och sågning till virke av resten av stockarna.

Vi fick efter att ha rest stommen till den första stugan en lång och god semester från den 23 nov till den 12 jan på Dominikanska republiken där vi latade oss ordentligt. Noak och Anton kom till Jul och reste med oss hem efter många goa dagar under palmer och resor med lokala transportmedel kors och tvärs i landet. Labbis togs omhand av den tredje Luröbon Ann-Marie som utan problem klarade att bo ensam härute under vår semestertid, det måste vi testa igen!

Sune Westerberg

En kikare har lagts på hyllan för alltid.

Torsdagen den 27 december lämnade min bästa vän och kusin Alf Ohlsson oss efter en längre tids sjukdom.

Alf tillbringade de första levnadsåren i det lilla brukssamhället Liljedal. Flyttade sedan, i slutet av 40-talet, till Mickelsön i Slottsbron. Mickelsön, Dragsön i Grumsfjorden och den blånande gammelskogen mot Borgvik kom att präglade Alfs uppväxt. "Vitrygg" och nötväcka kring fågelbordet vintertid, den bruna kärnhökens flykt över vassarna på våren och dagslånga roddturer på fjorden med vandringar i duvhökens skog danade en ornitolog och så småningom en vänerkännare. Alf, 2½ år äldre än jag, blev min förebild och storebror både vad det gäller ornitologi och fotografering. Det blev åtskilliga kvällar i köket, som gjorts om till mörkrum. Där vaskade vi fram bilder tagna med en rysk tvåögd spegelreflexkamera, inköpt för 49,50 från något av våra postorderföretag.

Alf tog studenten 1961 på Sundstagsymnasiet och utbildade sig till lärare i Gävle. Han arbetade på Vålbergsskolan till en bit in på 90-talet. Flyttade sedan till ekobyen Mjölntorpet, i Karlstad och fick tjänst på Norrstrandsskolan.

1964 tillfrågades KOF, som då funnits i ca fem år, om föreningen ville ta på sig uppdraget att inventera Lurö skärgård. Sugna på att upptäcka mer av Vänern ingick vi i expeditionen som utforskade en ny del av världen. Ni ska veta att vid den tiden utgjorde denna del av Vänern okänt land. Jag tror att flera av er KOF-are och WOF-are som var med nickar igenkännande. Alf satt i WOF:s styrelse fram t.o.m. 2003 och ingick även under några år i redaktionen.

Alf var från mitten av 60-talet fram t.o.m. sommaren 2003 min samarbetspartner när det gällde inventeringsuppdrag från sydbranterna på Rännberg och Gettjärnskläppen till kalskären i Lurö och Djurö skärgårdar. Vi kom under åren att bilda ett genuint vänerteam, vilket ledde till att vi tillsammans utformade och ledde kurser med olika vänerteman för Karlstadsuniversitet.

Alf var redan från början engagerad i bildandet av vår förening och var revisor under de första åren. Därefter ingick han i föreningens styrelse fram till 2007 och satt med i redaktionen för Luröbladet t.o.m. 2006.

Under en tioårsperiod var Alf anställd som tillsynsman för Segerstads skärgård och ansvarade som sådan även för inventering av fågelskären.

Oförglömliga dagar är sådana som när vi stängades med "polarisen" ute på storvänern en majdag 1984, påhejade av rastande tranor och tofsvipor. Eller den junimorgon 1989 när vi upptäckte de första skarvhäckningarna i Luröskärgården. Jag är så tacksam för allt jag fått dela med Alf.

Utgrävningar på Lurö sommaren 2007

Årets stora kulturhändelse på Lurö utspelade sig vid klosterruinen. Frågorna har varit många efter det att utgrävningarna påbörjades för ungefär tjugo år sedan. Klosterkyrka eller kyrka och när uppfördes byggnaden? Sommarens utgrävning, som leddes av arkeologer från Västergötlands museum i Skara, gjordes med en liten grävskopa. Tidigare hade man tagit upp schakt i ruinen. Nu avlägsnades allt löst material. Vilken syn man möttes av! Nu såg man murar och stensatt kyrkgolv. Dessutom gjordes två gravfynd intill abcidiet. Två kvinnogravar, vilket talar emot ett munkkloster. I den ena graven hittades, precis framför våra ögon, tandrader från över och underkäke. Genom detta fynd skingrades en del av mystiken kring "Lurö kloster". Kyrkan på Lurö är troligen en vanlig kyrka, där munkar kan tänkas ha "hyrt in" sig. När kyrkan byggdes har man dock inget svar på. Efter fyra dagars utgrävning återställdes ruinkullen. Eventuellt återupptas utgrävningen i sommar. Så håll utkik efter annonsering eller ring museet direkt.

Hans Kongbäck

Natur och Miljönotis

Vänerns fågelskär inventerades 2007 för 15:e året i rad. Drygt 37000 revirhävande måsfåglar räknades in. Övriga sjöfågelarter som änder, skrakar, gäss och lom räknas också men här blir siffrorna mer ungefärliga eftersom inventeringen av dessa arter kräver mer tid och fler inventeringstillfällen. Vid inventeringen 2006 hittades ett par roska (det enda i Vänern) i Lurö skärgård. Förhoppningarna tändes, men vid sommarens inventering var roska åter borta från Vänern. Glädjande nog har Vänern begåvats med två nya häckfåglar, dvärgmå och svarttärna. Skarven fortsatte att öka från 2900 par 2005 till 3200 par 2006, men 2007 vändes den uppåtgående trenden. Då räknades 2900 par in på 18 lokaler. En del i minskningen kan vara havsörnens närvaro som gör att ägg och små ungar faller ur boet när örnen närmar sig och de vuxna fåglarna hastigt tvingas lyfta. Under 2006 och 2007 häckade nio par havsörn i Vänern. Tre av dem i Lidköpings kommun. Överdödligheten som under flera år har drabbat sjöfåglar, framför allt trutar, minskar åtminstone i Vänern. 2006 rapporterades 181 och 2007 60 döda eller döende fåglar.

Så till Vänern och klimatet. Under hösten 2007 kom Klimat och sårbarhetsutredningen med ett slutbetänkande över tänkbare åtgärder för att hindra framtida översvämningar: Större vattenmagasin, ökad tappning i Göta älv och förstärkning av älvbrinkar, tunnel till västerhavet samt en sänkning av referensytan med 0,3 m. Den 14 mars presenterades ett förslag. Länsstyrelsen har tillsammans med Vattenfall, SMHI och Sjöfartsverket tagit fram nya tappningsregler, som skall redovisas i april. I korthet innebär förslaget att Vänerns medelvattenstånd (= referensytan på sjökortet) skall sänkas med 15 cm och att högsta vattenstånd skall kunna sänkas med 40 cm. Totalt innebär detta en lägre nivå på Vänern samt att skillnaden mellan högsta och lägsta vattenstånd minskar dvs. de naturliga variationerna försvinner.

Sänkningen kan få mycket negativa konsekvenser för sjöfart, båtliv, växt och djurliv. Vad händer om en säsong inleds med ett vattenstånd vid den tänkta referensnivån och vi får en torrsommar. Hur många ramper, bryggor och farleder kan användas då? Växt och djurliv är anpassat till ett varierande vattenstånd. Igenväxning och utarmning av flora och fauna kan vara det som väntar oss. På sikt kanske vi får ett Vänerhav med målarutseende. Vill vi det?

Hans Kongbäck

LURÖBLADET Nr 1/2008

Redaktionskommitté:
Hans Kongbäck
Marianne Westerberg
Ann-Marie Falkensjö

Styrelseledamöter i Luröskärgårdens Natur- och Kulturförening

Ordförande:

Hans Kongbäck, tel 0510-10577, yk.form@telia.com

Kassör:

Gunnar Lövdaht, gunnar.l@telia.com

Övriga ledamöter:

Sune Westerberg ord, Anders Jansson suppl 2003-2007

Pontus Örtendahl ord, Bertil Bjerger suppl 2004-2008

Gunilla Åkerberg ord, Ann-Marie Falkensjö suppl 2005-2009

Carl Ax ord, Inga-Lena Djärv suppl 2006-2010

Gunnar Lövdahl ord, Claes Hassel suppl 2007-2011

Adjungerad till Styrelsen som sekreterare: Marianne Westerberg

**Medlemsavgift: 100 kr/år, övriga familjemedlemmar 10 kr,
betalas in till föreningens plusgiro 615844-8.**

Föreningens hemsida: www.luro-vanern.se

Verksamhetsberättelse för 2007

Årsstämma med arbetshelg hölls den 22-23 april. Trädfällning, eldning och stigröjning stod på programmet. Vindskivorna på pumphuset tjärades. Arbetshelgen den 29-30 september begåvades tyvärr med dåligt väder. Den andra dagen ägnades dock åt huset på Bärön. Veckan efter midsommar anlände Pontus och Matthias till Ekenäs med åtta highlandkor. Med hjälp av Sune och färjan fraktades korna till Vithall. Ett stängsel sattes upp för att avskärma huset och gårdsplanen. På Stenstaka betade 8 jerseykor från Västby tillsammans med Westerbergs får och lamm.

-8-

Hans Kongbäck

I veckan tog våren fart ordentligt åtminstone ljudmässigt. På väg ut till brevlådan fyllde rödhakens sång luften. Han har hållit till i vedstapeln ett par meter från huset. Den lille sångaren, som är en av mina favoriter i fågelvärlden, sitter under talgbollarna och plockar i sig småmulorna som faller ner när talgoxar, blåmesar, pilfinkar och gråsparvar slåss om plats på bollarna. Gränsen mellan årstiderna suddas ut allt mer. Man har ju till och med funderat på vad man skall kalla tiden mellan höst och vår när det gäller syd-och mellansverige

Vi har haft snödroppar och krokus på köksbordet sedan mitten av februari och ute prunkar julrosorna. På Spikefjorden simmar skäggdopping och grågås. Sothönsen slåss för fullt och förra veckan tutade rördrommen. För egen del njuter jag extra av att få komma ut till en sparsam vårsol och vårtecken. Sedan mitten av december fram tills för tre veckor sedan har jag suttit parkerad i rullstol efter ett fall i båten. Jag halkade och föll så olyckligt att lårmuskeln slets av strax ovanför knät. Nu kan jag köra bil och göra korta promenader med hjälp av kryckor. Efter en sådan händelse uppskattar man rörlighet och frisk luft. Det har verkligen pirrat i benen. Nu känns det skönt att komma ut till Läckö och Skaven och blicka ut mot Väneren och Lurö.

Vad får vi för sommar i år? Vi minns ju förra sommarens regnande, även om vi i vår del av vänerområdet som vanligt hade färre antal regndagar. Hoppas att det eviga blåsandet upphör. Spikenfiskarna hade inte många lugna dagar under höstens fiske. Jag pratade med flera långväga trolldrogare som fick vända vid Naven och istället som tröst värmdes sig med en kopp kaffe i caféet. Även i år möts Lurö-och Stenstakabesökaren av en del nyheter. Under våren färdigställs en av två övernattningsstugor (Vindöga) samt en byggnad för vandrarhemsgästerna innehållande duschar och mulltoiletter. Stormköket blev ju en succé förra året.

Under förra året köpte staten in Luréns marker. Byggnader och marker runt dessa styckades av. På sikt öppnar detta för ett utökat bete. Kanske kan Marsundet bilda en naturlig gräns för bete på Husön. Föreningen har via Valter på Stångudden fått mandat att på Vithall avverka, röja och ta betesdjur till ön. Tänk att på sikt få återföra Vithall till 50- talsnivå. Det hade passat utmärkt att påbörja arbetet nu under mars, men länsstyrelsen vill dit i april och titta på ön. Det kostar en del att restaurera, men det är kanske dags nu att infria en fyrtio år gammal skötselplan. En restaurering kommer förmodligen att göras i flera etapper. Klart är dock att medel avsätts så att Pontus och Matthias även i år kan ha djur på Vithall.

Motor och pumpverk i pumphuset kom inte igång ifjol. Vi satsar på start i år

Hans Kongbäck

-1-

Festkommitté.
Ann-Marie Falkensjö
Gunilla Åkerberg
Gunnar Lövdahl
Susanne Hobbins

Lurö Natur- och Kulturförening Har fyllt 20 år!

Det ska vi fira lördagen den 26 april 2008

Årets traditionella vårarbetshelg går i festens tecken och några stordåd blir kanske inte utförda denna gång. Nu skall vi istället fira att vi varit verksamma i 20 år, få tid att minnas tillsammans och njuta av den vackra ö som vi kommit att älska!

Vi kommer att bjuda på olika programaktiviteter som blickar både tillbaka och framåt i tiden. Vi önskar hjälp att göra en exposé över föreningens 20-åriga liv, så ta med Dig bilder, urklipp, anekdoter och minnen som vi andra får ta del av!

Föreningen bjuder alla på festmiddag och söndagsfrukost. Måltidsdryck tar Du med Dig själv och efter middagen blir det levande musik

Ur programmet:

Högtidlig invigning av pumphuset
Inspirerande föreläsning om skärgårdslivets möjligheter
Årsstämma i vanlig ordning
Bildspel

God mat och en massa trevligt mingel

**Varmt välkomna önskar
Festkommittén**

PRAKTIKALITETER:

När?

Jubileumshelgen äger rum den 26-27 april 2008. Båtar avgår från Ekenäs (med Sune) och Spiken (med Hasse) kl 10.00 på lördagen och åter söndag eftermiddag.

Var?

På Lurö förstås, med övernattnig på Gästhärbäret Luringen!

Hur?

Du som inte vill missa detta **måste anmäla Dig senast den 13 april** till Sune/Marianne så vi kan planera boendet, transporter, mat mm tillsammans med festkommittén. Ring 0533-290 12 eller maila till info@luringen.se!!!!!!

Den som övernattar tar med sig egna lakan och matsäck förutom lördag middag och söndag frukost.

Alltfler väljer att ta sig till Lurö redan på fredag kväll för trevlig knyt-samvaro, ring Sune/Marianne om detta.

OBS OBS OBS!!!!

Detta är inte bara en festinbjudan utan även kallelse till föreningens årsstämma som planeras gå av stapeln söndag förmiddag (27 april) på Stenstaka, Lurö. Valberedningen nås via Marianne Westerberg, telefon/mail som ovan!

